

ІНТЕГРАЦІЯ ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ У КОНЦЕПЦІЮ ГІДНОЇ ПРАЦІ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА

Великий А.О., здобувач вищої освіти, НУЦЗ України
НК – Шароватова О.П., к.пед.н., доцент, НУЦЗ України

Сучасний етап розвитку людства характеризується високою динамікою виробничих процесів, цифровізацією, поширенням дистанційної зайнятості, воєнними та кризовими викликами. У цих умовах питання безпеки праці трансформуються від формального виконання норм до формування системної культури безпеки та управління професійними ризиками. Глобальний вимір проблеми відзначається діяльністю Міжнародної організації праці, яка наголошує на інтеграції безпеки праці у концепцію гідної праці та сталого розвитку [1; 2].

Концепція гідної праці визначає такі стратегічні поступи світового суспільства, як сприяння зайнятості, забезпечення прав у сфері праці, соціальний захист, соціальний діалог [1]. Фундаментальною передумовою реалізації кожного з цих компонентів є безпечні та здорові умови праці, що означає необхідність переходу до людиноцентричної моделі економіки, де працівник розглядається як головний ресурс розвитку, де пріоритетом стає запобігання професійним ризикам, ментальне здоров'я - об'єктом правового захисту, профілактика перевищує компенсацію. Такий підхід особливо актуальний в умовах воєнних ризиків, нестабільності та трансформації ринку праці.

Забезпечення безпечних умов праці сприяє і підвищенню продуктивності економіки, зменшує витрати на лікування та компенсаційні виплати, мінімізує соціальну нерівність, зміцнює соціальну стабільність. Інвестиції у безпеку праці розглядаються вже не як витрати, а як елемент довгострокового сталого розвитку людства. Питання безпеки праці безпосередньо відображаються у Цілях сталого розвитку ООН, що визначаються як гідна праця та економічне зростання - сприяння сталому, інклюзивному економічному розвитку, повній зайнятості всіх (Ціль 8); як міцне здоров'я і благополуччя (Ціль 3); як скорочення нерівності (Ціль 10); як сталий розвиток міст і громад (Ціль 11); як партнерство заради сталого розвитку (Ціль 17) [2]. Для повноцінної інтеграції питань безпеки праці у модель сталого розвитку необхідним є гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами, розвиток ризик-орієнтованого управління на рівні підприємств, цифрові інструменти моніторингу ризиків, інтегрування показників безпеки праці у державні та корпоративні стратегії розвитку.

В умовах сучасних світових криз МОП підкреслює важливість гідної праці для відновлення та побудови стійких економічних систем, наголошуючи, що сучасна конструктивна відбудова – це не просто відновлення того, що було, а й створення більш справедливого, стійкого та інклюзивного майбутнього праці, що включає зміцнення систем соціального захисту та підтримку сталої зайнятості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Програма гідної праці МОП для України на 2020–2024 роки : офіц. документ / Міжнародна організація праці. Женева ; Київ : МОП, 2020. 42 с.
2. Цілі сталого розвитку: Україна : національна доповідь. Міністерство освіти і науки України : офіц. 2024.